

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Johannes Ewalds samlede skrifter

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 182. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald04val-shoot-idm139761562868192/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

HEDNINGERNES FRELSE, ET
PASSIONS ORATORIUM
(1772)

SYNGENDE PERSONER

MICHAEL } To Engle som bevogte Christi Grav. 5
GABRIEL }
PORCIA, PILATI Hustrue.
CORNELIUS, en Romersk Hoveds-Mand.
En Romersk Soldat. 10
CHOR af Hedninger.

* * *

MICHAEL

O Nat! — nu seer jeg Dig! — nu seer jeg Intet!
Jeg seer ham ey! — Jeg føler kun den Høye! —
Men hellig Skræk omspænder mig — Jeg bæver!
Hvad skjuler Du før aldrig seete Mørke, 15
Du sorte Skygge, mørk for Lysets Engel? —
Hvad har Du Tomhed, som Cherubens Øyc
Maae ikke see? — Hvi skjuler Du den Gode? —
Saa var den første Nat, useet af Skabte! —
Et Intet fuldt af den, som er og bliver! — 20
Saa var Du Tomhed, fuld af Skræk og Almagt,
Da Ordet taug endnu — Da Aanden hvilte!

Arioso.

Naar skal hans Aand igjen udbrede
Sin Almagt over Vandene? — 25
Skal Ordet tie, til hans Vrede
Fortærer den Uskyldige? —

GABRIEL

Tung er Din Skygge, Nat! — og skarp, og giftig —
Min Kraft forlader mig — min Stemme quæles — 30
Og Haanden zitter i de slappe Strengc —
O Salige! fra Døden købte Sjæle! —
Nu slumrer Eders Støv — I skjertse trygge
Med muntre Billeder — med Glædens Skygge! —
O, at I saae, hvad Eders Frelse koster! 35
O Støv, den Haand, hvori Din Jord er Intet,
Hvori Din Soele-Kreds med Nød opdages,

Hvori af Dig utalte Himle hvile;
 Den Haand, o Støv, den drog sig selv tilbage
 At frelse Dig — Men alle Himle bæve —
 See! — zitter ikke Soelens Befæstning?
 5 Hans Stærke skjelve! — Vogner frelste Sjæle,
 At see hvor dyrt Al-Godhed køber Eder! —
 O vogner, vogner og tilbeder! —
 O hører mig! — Men tung er Nattens Skygge —
 Min Kraft forlader mig — min Stemme qvæles —

10 *Arioso.*
 See Throner bæve! — Magter svimle! —
 See Nat omspænder Glædens Himle! —
 O Herre Herre! — Gud vor Gud! —
 Skal al Din Skabning slettes ud? —

15 *MICHAEL*
 Naar skal hans Aand igjen udbrede
 Sin Almagt over Vandene? —

GABRIEL
 Skal Ordet tie, til hans Vrede
 20 Fortærer den Uskyldige? —

MICHAEL
 See! — Throner bæve! —

GABRIEL
 Magter svimle! —

25 *BEGGE*
 See! — Nat omspænder Glædens Himle! —

MICHAEL
 O Herre, Herre! —

GABRIEL
 30 Gud, vor Gud! —

BEGGE
 Skal al Din Skabning slettes ud? —

EN ROMERSK SOLDAT
 Ney EREBUS, Din Nat er ey saa skræksom! —
 35 Her svæve meer end Underjordske Guder! —
 O Jordens Afskye! — blinde — grumme Folk! —

Det var en Gud — en mægtig Gud, Du dræbte —
 Maaskee MERCUR — maaskee LATONES Søn! —
 Ak! — var det Dag! — O ZEUS! — Gud, Hævner! —
 Og hvo Du er, uskyldig dræbte Fromme!
 O bland ey os Uskyldige, 5
 Med dette Folk i Dine Straffe-Domme! —
 Men Lyd af Suk! — Og hvem er den som rasler
 I Buskene? — Hvem er den Dødelige
 Som vover sig saa nær til Dødens Skygger? —

PORCIA 10

Aria.

Brøl OLYMP, med al Din Torden! —
 PLUTONS Afgrund aabne sig! —
 Straffens Ild fortære Jorden! —
 TÆNARUS opsluge mig! — 15
 Ak mit alt for fulde Hjerte
 Har ey Rum til Guders Skræk! —
 Jeg er følesløs af Smerte,
 Og min Angest gør mig kjæk! —

Jeg seer endnu! — CORNELIUS, jeg seer ham, 20
 Den Skønneste, den — O hvor mild! — hvor ven-
 lig! —
 Hvor fuld af Høyhed, ak! — Hvor fuld af Gud-
 dom! —
 Hvor! — ak, Du saae ham — var det ey en Gud- 25
 dom,
 Den Skønneste, den Frommeste, den Beste —
 Hebræeren, som — ak! —

CORNELIUS

O ZEUS! Jeg saae ham — 30

Kan Guder døe, saa var han vist en Gud! —
 Uskyldig var han — O, hvor god! — hvor kjerlig
 Mod sine Fiender selv! — Hvor kjæk! — Hvor herlig
 I Dødens Kamp! — Og jeg — O Guders Fader! —
 Jeg, som tilbeder dig — jeg, som Du hader — 35
 Jeg var et Redskab — jeg har bragt ham ud! —

PORCIA

Men han tilgav Dig dog?

CORNELIUS

O Gud! — Han bad! —
 Tilgiv Dem det — saa raabte Han — min Fader! —
 Mærk PORCIA! — Han kaldte ZEUS sin Fader —
 Tilgiv! — — De vide ikke, hvad De gjøre —
 Og — — — — —

PORCIA

Hvilken Mand! — O Romere, Du græder? —

CORNELIUS

¹⁰ *Aria.*
 I Skygger af Parthernes Pille,
 Saae Ørnen mig fegte og smile —
 Dog græd jeg ved Borgeres Liig —
 Men Guder! — Den Taare, som flyder! —
¹⁵ Hvad er den? — Hvor quæler — Hvor fryder —
 Hvor smerter — Hvor lindrer den mig!

PORCIA

O Taarer, hvor Banghed og Længsel
 Fremstrømmer og quæles i Trængsel! —
²⁰ O Fromme korsfæstede siig:
 Hvi græd jeg saa himlisk for Dig? —

CORNELIUS

I Skygger af Parthernes Pille
 Saae Ørnen mig fegte og smile —
²⁵ Dog græd jeg ved Borgeres Liig —

PORCIA

Men Guder! — Den Taare som flyder,
 Hvad er den? — CORNELIUS

³⁰ Hvor quæler —

PORCIA Hvor fryder —

Hvor lindrer — CORNELIUS

³⁵ Hvor smerter den mig! —

BEGGE

O Taarer, hvor Banghed og Længsel
 Fremstrømmer og quæles i Trængsel! —

O Fromme korsfæstede siig:
Hvi græd vi saa himlisk for Dig? —

CORNELIUS

O Følelse! — saa skrækkeligt et Mørke
Var ikke før — men i min Sjæl oprinder 5
Et saligt Lys — og Skræk og Nat forsvinder —
Og — men jeg bæver dog — o Lys! — o Mørke! —
Siig ædle PORCIA, hvad føler Du? —

PORCIA Jeg zitter 10

Af Kjærlighed — Af Skræk — Af hellig Andagt —

CORNELIUS

O dydigste, o kjække ROMERINDE,
Som dristig snegst Dig fra PILATI Side,
Og kjæk betroede Dig til Dødens Skygger! — 15
Du bødst mig følge Dig — Dit Vink var helligt —
Det var velkomment — Det var Glædens Bud —
Men — ak! Tilgiv det Spørgsmaal, som jeg vover! —
Har mægtig Drift, hvad eller har en Gud
Talt høyt til PORCIA? — At finde Dig 20
I slig en Nat ved de Omskaarnes Grav —
Er det, som Viisdom selv bør undres over —

PORCIA

Ja Høveds-Mand — en Gud — den som Du saae
Korsfæsted — Den som døde — Han har talt! — 25

CORNELIUS

Man taler om en Drøm —

PORCIA

O meer end Drøm! —

Jeg saae ham den guddommelige Mand! — 30
O ZEUS! — hvor høy — hvor salig var hans Mine! —
Hvor kjerlig! — O! — Jeg hører ham endnu —
»MATRONE« — raabte han, og — »PORCIA«! —
Men jeg fornem en Guds Nærværelse
Strax ved hans første Ord — Jeg skjælvede og bad — 35
Men venlig, halv væmodig blev han ved:
»O fromme PORCIA, hvi sover Du?

»Nu PONTIUS fordømmer en Retfærdig? —
 »Advar ham! — Iil! — afvend uskyldigt Blod! —
 »Afvend det fra Dit Huus! — Thi Guders Gud
 »Vil ey Din Død!« — Saa taug han og forsvandt! —

5 CORNELIUS
Arioso.
 Zeus! — stor og stræng i Dine Domme,
 Men evig i Din Miskundhed! —
 Hvor naadig vil Du forekomme,
 10 Den Synd, som Du fortørnes ved? —
 Du sukker Frømmeste? —

PORCIA
 Ak at min Sjæl forsvandt
 I Suk! — At mit forhadte Liv forflød
 15 I Graad! — Jeg har ey frelst ham — Han er død! —
 PILATUS! — — — dog han havde sagt mig det —
 O jeg Uværdige! — mit første Syn
 Fordrev min Søvn! — men Gud! — jeg Stolte tviv-
 te! —
 20 »See! —« sagde jeg — »hvad vil PILATUS dømme
 »Om jeg vil undervise ham med Drømme? —«
 Saa slog jeg Tanken bort — saa sov jeg hen —
 Og strax kom Drøm og Syn og Røst igien. —
 »Ak! —« sagde han — og bleg var alt hans Mine —
 25 »Jeg lider alt — uskyldig — Spot og Pine —
 »O PORCIA! — Jeg døer for Dig og Dine! —
 »Du kanst ey frelse mig; thi PONTIUS
 »Har alt opladt sin Mund, og Dødens Ord
 »Er paa hans Læber« — Gud! — hvor græd jeg
 30 da! —

CORNELIUS
 Hvem hører det, og smelter ey i Taarer? . .

PORCIA
 »Men« — blev han himlisk ved — »O PORCIA,
 35 »Min Død kan frelse dig — O glem den ey! —
 »O raab til Guders Gud, at han oplader
 »Dit Syn, at see hans Naades Dyb — og Du« —
 Saa raabte han og saae til Himmelen,

Og himlisk, meer end himlisk blev han nu —
 »Retfærdige! — jeg døer! — Ak er Din Vrede
 »Stilt ved min Død — saa lad Din Aand vejlede
 »Og denne Siæl til mig — til Nøadens Pagt —
 »Og til min Salighed! — Hør mig! — min Fader!« — 5
 Jeg græd — men Gud! — hans smilte og forsvandt —
 O Smerte! — Banghed! — Længsel som jeg fandt! —

Aria.

O Smerte! — flyder Taarer! — flyder! —
 Hør Himmel, hør mit høye Skrig! — 10
 Kun at den Dag, som snart frembryder,
 Kun at cy den maac høre dig!
 Min Angst kan lindres ved at græde
 Men Døden kun kan ende den —
 O bring mig snart, o Død, min Glæde — 15
 Min himliske — min dræbte Ven! —

CORNELIUS

O PORCIA, jeg troer at see
 Et større Mørke bag ved Skyggerne —
 Er det hans Grav? — o kom da, kom at knæle! — 20

PORCIA

O kom! — thi hører Du? — det rørte sig —
 Hør! — skralder det ey hist, som Skjold mod
 Skjold? — 25
 Og hør et Suk! — og hør den tunge Gang! —
 O kom! — thi det er en af Vægterne —

CORNELIUS

Soldat!
 EN ROMERSK SOLDAT
 Hvem er den dristige 30
 Som vover sig saa nær til Dødens Skygger? —

CORNELIUS — CORNELIUS

PORCIA

Og PORCIA — 35

EN ROMERSK SOLDAT

O flyer! —

En mægtig Gud er skiult i denne Grav,
 Og over Graven svæve vrede Guder! —

- PORCIA
 Nej skielve vil vi, knæle og tilbede. —
- CORNELIUS
 Ved Bøn undflyes kun Guders Vrede. ---
- 5 MICHAEL OG GABRIEL
 Duetto.
 BEGGE
 O Herre, Herre! — Gud vor Gud! —
 Skal al Din Skabning slettes ud? —
- 10 EN ROMERSK SOLDAT
 O ZEUS! — o frels os! — Hør, hans Torden taler! —
- MICHAEL.
 Almægtige Du døde,
 Og Liv og Soel forsvandt! —
- 15 O Skræk! — CORNELIUS
 GABRIEL
 Jeg seer hans Morgen-Røde ---
 Triumph! — Triumph! — Han vandt! —
- 20 O Haab! — PORCIA
 MICHAEL OG GABRIEL
 Vi see hans Morgen-Røde —
 Triumph! — Triumph! — Han vandt! —
- 25 CORNELIUS, PORCIA, OG EN ROMERSK SOLDAT
 O Hellig! — Hellig! — Hellig! —
- MICHAEL OG GABRIEL
 Er den Herre Zebaoth —
- CORNELIUS
 30 Skræk, som opliver! — og o Lyst, som dræber! —
 O Salige, o før ufølte Vellyst! —
 For mægtig er Du — alt for stor til Støvet! —
 O Skræk! — thi Guder svarte paa vor Bøn —
 Her er Din Helligdom, o Guders Gud! —
- 35 O det er Dig! — Den fromme dræbtes Fader! ---
 O hør og os! — O frels os fra det Onde! —
- MICHAEL OG GABRIEL
 Thi dit er Riget og Magten og Æren i Evighed! —

CORNELIUS, PORCIA OG EN ROMERSK SOLDAT

I Guder! —

PORCIA

Aanden zitterer i de fulde Læber!

Hvor mørkt! —

CORNELIUS

5

PORCIA

Hvor helligt! — — dræbte Gud, som lever! —

Og Du, hvis Riget er og Magten og Æren! —

O send et Lys — en Straale, som veyleder! — 10

GABRIEL

Gaaer, Venner, gaaer! — og Dag og Nat tilbeder

Den store Guders Gud, som frelser Eder! —

Som selv i Dag forsoner sig med Støvet! —

Gaaer! — ofrer ham et reent og ydmygt Hierte! — 15

Thi han foragter Røg af Hecatomber! —

Men venter roelige — med stille Andagt,

Til Herren sender sine Hellige! —

Dem troer! — Gaaer Venner! — Gaaer Velsigne-

Forløste! — knæler, knæler og tilbeder de! — 20

Det store Svælg af Herrens Saligheder! —

CHOR AF HEDNINGER

Du, som Støv tør neppe nævne! --

Evig! — ubegribelig! —

25

Guders Gud! — O giv os Ævne! --

Lær os at tilbede dig! —

Men o Svælg af Saligheder,

Som Forsøneren udbreder

Over Mennesket! —

30

O Du evig evig Høje! --

Styrk vort Bryst, og styrk vort Øye,

Til at føle det! --

TAARER VED HERR FREDERIK
VON ARNSBACHS GRAV
(1772)

⁵ HER traf han mig — Her i mit fulde Hierte
Fandt jeg den dødelige Pii! — —
Kun skrækkelig for Børn! — kun følt af Daarer! —
Seer mig Forsagte! — Seer, om spildte Taarer
Vanære mig! — jeg fandt den uden Smerte,
Og maaler Saaret med et roligt Smil. —

¹⁰ See, var det ei til Saar, at evig Orden
Bestemte Dødeliges Bryst? —
Den kloge læger dem — men kun den svage
Opirrer dem til Smerte ved sin Klage.
Afvende — svække Taarer Almagts Torden? —
¹⁵ Tilbagekalde Suk forsvundet Lyst? —

Selv denne Kulde — dette Iis, som sniger
Her op til Hiertet med mit Blod — —
Det hærdter mig — at Solen rødmer — graaner —
At Jorden vakler — flyer — at Livet daaner —
²⁰ Det smerter ei — og dette Suk, som stiger
Dybt af mit Bryst, er Vidne til mit Mod.

Død . . . ARNSBACH død! . . . Dag, som saa tavs frem-
Du har ei fundet Ham igien! — bryder,
²⁵ Tom er du Dag! — o Du, som var min Glæde
Hvor er du? — ak! — men tie du Drift at græde! —
Men siger mig, o I, hvis Taare flyder,
Er Han da død, og har jeg tabt min Ven? —

Saa, at det ædleste, det beste Hierte
³⁰ Slaaer ikke — evig ikke meer! —
Og Dyd skal aldrig — Gienskin af den Høie
Skal aldrig straa!e fra det brustne Øie! —
Hvad vil du Taare? — Tie du Tolk af Smerte! — —
Kan Suk besiele Mennesket af Leer? —